Debreczen, 1900. XXVII. évfolyam 142. -z Kedd junius 5.

Előfizetési árak:
ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor.
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE

Hirdetések dija:
Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekü közlemények soronkint 40 fillér.
Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utcza 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.
Főszerkesztő: Koncz Ákos. Felelős szerkesztő: Dr. Orbán József.
Kiadóhivatal: Kossuth-utcza 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekü közlemények felvétele.

A legaktuálisabb veszedelem.

Debreczen, junius 5.

(—s.) A felekezeti türelmetlenség türhetetlen állapotára kötelességünk felhivni a figyelmet, holott mi épen nem tartozunk azok közé, kik az uj politikai aerában örökösen a reakczió veszedelmeit látják.

Ez képtelenség, a politikában ma is a liberalizmus uralkodik, melynek leghatalmasabb biztositéka Széll Kálmán személye, de a társadalmi áramlatokat sikerült a néppártnak teljesen a felekezeti reakczió medrébe terelni.

Épen miután a parlamenti életben, az uralkodó politikában lehetetlen volt helyhez juttatni a reviziós reakcziót, fordult a néppárt a társadalom felé s azt előbb az antiszemitizmussal, majd az antiprotestantismussal felbujtogatva, megdolgozta ugy, hogy ma, mikor ennek következtében a többi felekezetek is csoportosulnak, fanatizáltatnak és gyülölködnek, az ország belső élete valóban vigasztalan képet nyujt.

Hiszen nagyon jól tudjuk mi, hogy nálunk, a vallásszabadság s a szabadelvüség classicus földjén, az ultramontán reakczió soha meg nem szilárdulhat, de azért egyéb bajaink mellé teljesen fölösleges még a felekezeti széthuzást is magunkra zuditanunk, mely ha tönkre nem is tesz bennünket, de 10—20 évre visszaveti az országot ugy erkölcsi, mint anyagi és politikai fejlődésében.

És ugy látszik, hiába tesznek meg mindent, tollal, szóval és tettel legjobbjaink, a veszedelmes áramlat feltartózhatatlanul terjed és pusztit.

Ma már elég egy takaritás közben letört gipszkereszt, hogy abból casus belli-t csináljanak, a néppárt bevádolja érte a zsidóságot és szitsa az antiszemitizmust, mások pedig meggyanusitsák a néppártot, hogy az maga törette le a kereszteket csupán azért, hogy tüntethessen és vádolhasson, mivelhogy a czél ugy is szentesiti az eszközöket.

Jellemző, hogy mi mindent fel nem tételeznek arról a pártról, mely a magyar czimer előtt a pápai himnuszt s a zikczenét énekelteti s egy czimersértés gyanujakor csakis a felekezeti kérdést tekinti.

És mig ezt az ügyet igy tárgyalják pro és contra, mennyi konkoly hintődik szét, mennyi tövise a gyülölködésnek törik belé a lelkekbe, ha ki is sül a végén, hogy a gipszkeresztek omlósak és maguktól estek le.

Mert hiszen kevesen olyan érettek és tájékozottak, hogy a szent buzgalom alatt az örökös taktika és politika lólábait meglássák s fel ne üljenek a különböző bujtogatásoknak.

Előttünk egyaránt elitélendő a felekezeti fanatizmus és partikularizmus, legyen az akár katholikus, akár protenstáns vagy zsidó, mert minekünk a haza érdekében első sorban magyaroknak és egységeseknek kell lennünk.

Épen ezért, ha már az internacionális jezsuitizmus meg nem fékezhető abban, hogy hozzánk is becsempészsze az ultramontán veszedelmet, elvárjuk legalább a józan hazafiaktól, illetve a többi felekezetektől, hogy a néppárt felekezeti politikája ellen ne még fanatikusabb felekezeti politikát, de erős, tiszta és liberális magyar nemzeti politikát fejtsenek ki, melylyel biztosan győzhetnek a sötét, idegen reakczió felett.

TÁRCZA.

Mikor a kántor Wesselényi volt.

— A „Debreczeni Ellenőr" eredeti tárczája. —

Irta: *Szini Péter.*

Minden egyes községnek megvan nagy Magyarországon a maga különös sajátossága. A bótrágyi atyafiakat például ma is kegyetlenül boszantja, hogy őseik annak idejében kővel való agyonverésre itélték volt a mezőn megtalált s ketyegő fenének tartott zsebórát, a hetyeni ember meg az erdőben keresztbe vitt létráért haragszik szerfelett, pedig hát nem tehet róla a mostan élő tisztes ivadék, hogy elődjeik oly rövideszüek voltak és inkább levágták az erdő fáit a létra előtt, semhogy felérték volna ökörrel, hogy okosabb lesz azt hosszában vinni; a tarpaiakról meg országosan tudva van a kutyasajtolás szomoru históriája, mig a tivadariak azért boszankodnak, hogy Istenben boldogult elődeik a fehérités végett kihuzott vásznat közelgő árviznek találták nézni s ugyancsak félreverték neki a harangot.

Talán épen ez időből datálható Gálhegy község nevetséges hirre vergődése is, hol a község általános szeretetnek örvendő s felette igen nagyrabecsült kántora követett el az egész községet csufságba márt[ó] nevetséges cselekedményt.

A gálhegyi nép jó magabiró volt hajdanán. Istentől jól termő szántóföldekkel, tüzes bort termő hegygyel megáldott volt. Bizony nem egy gazdával megesett, hogy a hombárba elrejtett pirosszemü bankót aprán kint lisztié őrölte — a már akkor is házias természetü — egér, mert nem volt szükség reá.

Mire is tudta volna ezelőtt elkölteni pénzét a jámbor paraszt ember? Italhoz ingyen jutott a bőven termő szilvából s főzhette ki, mikor ugy tetszett neki! . . . Volt is még akkor finánc! . . . Dohányt is szabad volt ültetnie s nem kellett beszereznie négy krajczáros zöld pakli képében, melyben több a csimbók, mint a dohány. Ruházata meg elkészült otthon az asszonyi kéz által szövött vászonból, legfeljebb egy kalapot kellett vennie, hogy tudjon mivel köszönni. Ez aztán öt esztendőre hüséges kitartással megfelelt fejfedező feladatainak.

Nem kellett még akkor füzős, meg czugos topánka a fejércselédi lábakra, sem selyem szatin ruhára nem kellett költeni a garast. Vászonszoknyában is férjhez mentek a jóvérü eladók a rendelt időre s nem volt annyi vén leány, mint most.

Boldog nép között egyedül talán a kántor volt a boldogtalan. A kántorok ugyanis rendesen balcsillagzat alatt születnek s végzetük abból áll, hogy örökös elégedetlenségben töltsék napjaikat.

A gálhegyi kántor sem képezett e szabály alul kivételt, minekutána születésekor ő reá se mosolygott a szerencse csillaga. Fizetése kevés volt. Nem igen telt bizony abból megemészteni valóra sem. Hja! Nem volt még akkor annyi bölcseség oda fenn az intéző-körök kegyelmes fejében s nem csinálódott meg a háromszáz forintos minimum törvénye!...

Még ez állapot azonban hagyján lett volna, hiszen a kántorok szinte bele születnek a szegényi helyzetbe, hanem az volt legnagyobb megölő betüje életének, hogy annak idején, mikor a szent házasság révébe való kievezésre határozta el magát, egy oly kapitányos természetü matrónát talált beemelni élete hajójába, hogy attól ugyan csak egy nyugodt percze se lehetett a jó torku Izbéki bátyánknak.

Kántorné asszonyom, kit a szent keresztségben Charitás névre anyakönyveltek, arról volt ismeretes az asszonyi állatok között, hogy folyvást haragudott. Volt oka reá, vagy nem volt: azzal ő nem törődött Ámbátor hiszen az ok felől nem volt hiá

Herczeg Metternich-féle
Königswarti Richard-forrás
★ A világ legkitünőbb asztali vize. ★
Természetes szénsavdus tartalmánál fogva különösen alkalmas borral, gyümölcs-szörppel vagy likőrrel való keverésre. Feltünő gyógyhatásu emésztési zavaroknál, ugyszintén a légcső és hugyhólyag idült hurutos bántalmainál. Járványos betegségek ellen biztos óvszernek bizonyult.
Országos főraktár és iroda: Budapest, VIII., József-körut 9. sz.
Kapható helyben Geréby Fülöp utódai uraknál, mint főraktárosoknál
és minden jobb vendéglőben.

A kvóta-törvényjavaslat. Közvetlenül a képviselőháznak ujraegybeülése után tárgyalás alá fogja venni a Ház pénzügyi bizottsága — mint értesülünk — azt a törvényjavaslatot, melyet a szünidő folyamán tartott formális ülésen nyujtott be a miniszterelnök a közösügyi költségekhez való hozzájárulási arány tárgyában. Hogy a bizottsági tárgyalás után mi lesz a törvényjavaslat további sorsa, ma még teljes biztonsággal nem mondható meg. Döntő körülmény erre nézve az, hogy miként alakulnak a parlamenti viszonyok Ausztriában, a birodalmi tanács összeülése után. A magyar kormány nem tekintheti föltétlenül kizártnak, hogy az osztrák parlament akcióképessége helyreáll, amely esetben legyőzhetlen nehézségek nem állanának utjában az azonos tartalmu kvóta törvényjavaslatok legislativ elintézésének. Ez a kérdés még junius első felében mindenesetre dülőre jut. Ha — ami fölötte valószinü — Ausztriában a normális parlamenti rend helyreállásának utolsó reménysége is megszünik, semmi értelme sem lesz többé annak, hogy a magyar országgyülés megkezdje, illetőleg folytassa a kvóta-törvényjavaslat tárgyalását s a kormányok kénytelenek lesznek az utolsó remediumhoz nyulni és megfelelő előterjesztést tenni a kvóta-aránynak egy év tartalmára a korona által való eldöntése tárgyában.

A közigazgatás rendezése. A közigazgatás rendezése dolgában az előmunkálatok, első sorban a közigazgatás egyszerüsitése czéljából szorgalmasan folynak a belügyminiszterium kodifikáló osztályában. A közigazgatás egyszerüsitésére vonatkozólag külön javaslatot készitenek, melyet az őszszel terjesztenek a képviselőház elé. Az uj törvényjavaslatban a közigazgatás egyszerüsitése tekintetében mélyreható intézkedések lesznek. A czél az, hogy az egyszerüsités minél radikálisabban oldassék meg. Mindenekelőtt a közigazgatási ügykezelést fogják egyszerübbé tenni. A kimutatásokat, a jelentéstevéseket a legszükségesebbre fogják redukálni. A hatósági pénzkezelés minél egyszerübb és a legkönnyebben ellenőrizhető lesz. Érdekes része lesz az uj törvénynek a mostani közigazgatási felebbezési forumok apasztása. A mostani eljárás mellett lehetséges némely közigazgatási vitás ügyet hathét forum elé vinni, egy ügyben hat-hét felebbezést tenni. Az uj reform szerint ellenben általános szabály lesz, hogy minden közigazgatási ügyben csak egyetlen fölebbezés engedélyezhető, miként ez jelenleg a birságok előtt a sommás eljárásban történik; ezen egyetlen fölebbezésen kivül aztán még a fölülvizsgálat fog szerepelni, második jogorvoslat gyanánt. A belügyminiszternek a régebbi törvényekben biztositott fölülvizsgálati jogát a gyakorlatban ki fogják terjeszteni. A szóbeliséget egyelőre csak az elsőfoku hatóságoknál hozzák be; a közvetlenség elve azonban érvényesithető lesz annyiban, hogy a beadványt mindig közvetlen annál a hatóságnál lehet benyujtani, amely a kérést elintézi.

Játékdélutánok a középiskolákban.

Debreczen, junius 5.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 29.954. számu rendeletével a játékok besoroztattak faj-tenyésztésünk elfogadott eszközei közé.

E tény hordereje nagy és messzeható, ámbár statisztikai adatokkal egyelőre ki nem mutatható. De, a ki a játékok teljes nevelő fontosságát egész jelentőségében felfogja, tudja, mit jelent ez eszköznek általánositása és ilyetén felkarolása.

„Az iskolai nevelő-munkásság szerves alkotó részé"-nek mondja az idézett rendelet a játékdélutánokat s igy lapidáris tömörséggel mindazt jelzi, a mi czéljukba, rendeltetésükbe foglalható. Ha e jellemzés parafrázisát akarjuk, azt is mondhatjuk, hogy a modern pszichológia két dologra nézve kétséget kizáró módon kioktat: az egyik az, hogy a karakter a szervezethez kötött s azzal együtt fejlődik is, fejleszthető is, a minek az a következménye, hogy az iskolának, ha nevelő munkássága nem akar csődöt mondani — át kellett térnie a szervezet részleges (azaz az agy) müvelésétől, az össz-szervezet müvelésére. A másik, hogy minden lelki képességnek, legyen az értelmi, érzelmi vagy morális energia, kell, hogy testi alapja legyen s ennélfogva a lelki tevékenység szerve épugy szerzi begyakorlás utján a funkcziókra való rátermettségét, mint a mozgás szerve a maga készségét és képességét.

A játékdélutánok tehát épugy nevezhetők a lelki, mint a testi erők gyakorlásának és ugy tekinthetők a szervezet, mint a karakter fejlesztőinek. Ezek a kettős hatások mindig kapcsolatosak s egyuttal a játékok kiválasztásának s a játékfoglalkozás módszerének legfelsőbb szempontjait adják.

Áttérve a játék-rendelet ismertetésére, mindenekelőtt előre kell bocsátanunk, hogy a középiskolák tanártestületei már egy izben felszólittattak, hogy a játékdélutánok szervezése dolgában véleményes javaslatokat tegyenek. Ámde irányitó szempontok hiányában, a véleményezés széjjel folyt s nem adott tiszta képet még a számolásba veendő viszonyokról sem. Azóta tágabb-, majd szükebbkörü tanácskozások folytak a miniszterium középiskolai ügyosztályában s az ezekben megállapitott főelvek bizonyos főrendelkezéseknek szolgáltak alapul, melyek most miniszteri rendelet alakjában napvilágot látva, megküldettek az összes középiskoláknak azon czélból, hogy azokon belül és azokhoz simulva, a testületek megtehessék konkrét és végleges javaslataikat. A főrendelkezéseket következőkben lehet ismertetni és méltatni: A játékdélutánok az 1—4. osztályok részére a jövő iskolai évtől kezdődőleg kötelezők. Ámbár igy az 5—8. osztályokról nem történt gondoskodás, nem szabad hinni, hogy ez osztályokra nézve a reform semmiféle haszonnal nem jár. A szükségképen szerzendő terület, a játékokra való berendezkedés, már addig is, mig rájuk is kiterjesztetnek a játékdélutánok, mindenesetre kedvező, fejlesztő hatással lesz azoknak önkéntes és autonómikus játékszervezkedésére.

Egy tanár felügyelete alatt maximum 140, minimum 70 tanuló játszik. Értelme e csoportozásnak tulajdonképen az, hogy egy

---

nyosság. Talált ő okot mentea, mihelyt „ki kellett a vágni a rezet" férjeura előtt.

Mihelyst a jóltevő álom karjai közül kibontakozott, neki eresztette könnyen forgó nyelvét s nem is állt ez aztán meg a nap lehunytáig. Szidta, pirongatta férjeurát egyre! Baj volt, ha ivott; még nagyobb, ha nem talált inni. E cselekményt mindjárt arra magyarázta a sárkánytermetü hárpia, hogy a kántor őt akarja vekszálni. Volt is csentemper, az égben vitézkedő szenteknek alapos előczitálása s különféle átkok özönének leczitálgatása!

Izbéki kántor, a ki annak idején csizma-készitési gyakorlatokat végzett s mint jó torokkal megáldott férfiu nyerte el a gálhegyi ev. ref. szent eklézsia hivatalát, csendes megadással szokta türni egyideig az asszonyi szidalmakat, a melyekkel napról-napra megtrakláltatott. Mikor aztán elégnek találta hallgatni, vette hosszuszáru pipáját s mint ki dolgát a legpontosabban érti, tekintélyes léptekkel haladt végig az utczán és és betért a faluban lakó, tréfás csinyjeiről, vig, mulató természetéről messze vidéken ismeretes földesurhoz.

A földesur nagyszerü ember volt a maga nemében. Nagy birtok ura, kinek az áldás csak ugy ömlött a markába. Házánál minden, a mire szüksége van. Élhetett volna a gond felől akár itéletnapig, mert biz az soha sem környékezte meg. Független, senkinek sem tartozó valóságos kis király volt Gálhegyen, a ki parancsolt az egész községnek s elkövette merő uri-passzióból a legtréfásabb csinyeket, melyeken az egész vidék népe egy álló hónapig mulatott.

Izbéki kántor nagyon benfentes lett a földesurnál, a ki nagyon szerette az ivásban rendületlenül kitartó férfiut. Már tudniillik szerette oly módon, mint a hogy udvari bolondjukat szerették hajdan az uralkodók.

A kántor ilyféle hivatalt töltött be a földesur vendégszerető házánál. Ő volt a gunyok, trágár élczek czéltáblája. Neki kellett vendégség alkalmával rogyásig kitartani az ivást.

Ez azonban épen nem alterálta a jótorku kántort, sőt igen jól érezte magát a földesur asztalánál, sárkánytekintetü életpárjának mindentlátó szemei elől rejtőzötten.

Különben annyi áll, hogy a virgácsok kezelésében szakszerüen alkalmas kántorban a jószivü földesur tartotta a lelket, mert bizony a tanitásért kijáró diurnum felől akár éhen halhatott volna ő kegyelme.

Hatalmas, érczes hangja volt Izbéki bátyánknak, a mi szintén igen jó ajánlólevél lett a földesurnál, aki nagyon szerette ha — mikor már a kompánia totáliter volt, — felzendült az édesbus magyar dal a vigadók ajakán. A kántor meg nagy szer volt erre. Könyv nélkül tudott valamennyi bordalt, melyet Szentjóbi Szabó Lászlótól kezdve megirtak neves és neveletlen költők. Elkezdte azon: „De mit töröm fejemet?" és folytatta tovább lelkesitő hangon, hogy azt mondja:

Aki mindet nem tart jónak,
Teremtse az Isten lónak.
Azt is ugy teremtse lónak,
Hol deresnek, hol fakónak stb.

A már elázott kompánia tagjai meg hevülő kebellel szoritották magukhoz a buoszlató dalok előidézésében oly kiváló férfiut s nem egy ezer holdas földesur ivott vele „brudersaftot".

— Szervusz, kántor! Hogy is volt csak, kántor? — kiáltották felé a kedv leglegfelsőbb fokára stimmolt hangon.

A kántor különben nem sokat adott e „szervuszra". Tudta, hogy ez csak addig tart, mig a bor gőze párolog a fejükben. Egyébiránt sem igen volt ő valami arrogans személyiség. Azt tartotta a bölcsesel: „Ugy vedd az életet, a mint jön!" . . . Mulatott, dalolt, ivott s alkalmazta magát a helyzethez, a miképen jött a sor.

Egy napon épen a tekintetes asszony nevenapja következett, melynek estéjét nagy ünnepélyességgel szokták megülni a földesuri kastélyban. A tekintetes asszonyt véletlenül Katának találták keresztelni s ez lett okozója, hogy a névestére ugyancsak fertelmesen kriminális idő következett be. Hideg szél kesergett a tarolt mezőn végig és szállongó hópelyhek meszelték fehérre az utakat.

A jeles mulatságra Izbéki kántor is meginvitáltatott, a ki is kötelességének tartá a pontos megjelenést annyival is inkább, mert épen megint valami nézeteltérés szülte viszály tört ki közte s a jól pergő nyelvü hitvestárs között.

A kántorban megvolt az a jó magyaros virtus, hogy rendkivül birta az ivást. Egykét itcze bor bizony nem ütötte le a lábáról. Ha jól meg volt az ágya vetve, megivott ő akár egy átalaggal is. Hanem hát utóvégre

tanár csak két osztály fölött gyakorolhat felügyeletet, melynek maximális létszámát törvényes intézkedés ugyancsak 120-ban állapitja meg, de az tényleg gyakran 140-ig emelkedik. A minimum is meghaladja 10-zel az osztály maximális létszámát és megengedi épugy, mint a maximum szám, hogy azokon belül a különféle osztályok csoportositása megejtessék. A csoportositások határát megvonja egy későbbi korlátozás, mely szerint t. i. egyivásu, azaz olyan tanulók gyanánt, melyek együttjátszása ellen pedagogiai szempontból kifogás nem emelhető, az I—II. és a III—IV. osztályok tanulói tekinthetők. A rendelet, sőt anticzipandó az V—VIII. osztályok összevonását is megengedi, nyilvánvalóan azért, mert a fiziki tehetségek különbsége nem tulságosan nagy és mert lelki fejlettség tekintetében sem idegenek egymástól ez évfolyamok, a mint azt az önképzőkörök szokásos szervezete is mutatja.

Az igy megállapitott csoportositáshoz képest a tornatér méretei 80×120 (azaz 9600 m²), mely terület esetről-esetre zászlócskákkal kijelölhető, 4 egyenkint 80×30 nagyságu parczellákra osztható, egyenkint maximum 70 tanuló részére, ugy, hogy az egyszerre játszó tanulók lehető legnagyobb száma 240 (2 tanár felügyelete alatt). Természetes, hogy mennél kevesebb tanuló van egyszerre a játéktéren, ez annál kevesebb részre oszlik s a játékok annál nagyobb területre terjeszkednek, a mi különösen a kevésbé népes, magasabb osztályoknál fontos, melyeknek tanulói kedvező esetben hosszában használhatják az egész teret. — Négyosztályu középiskoláknál, hol előrelátható egyszerre 140 több tanulónál soha sem fog játszani, 5000 m² nyi terület is szolgálhat játékterül.

Kovács Rezső.

A dél-afrikai háboru.

— Expressz tudósitás. —

Budapest, junius 5.

Krüger elnök mindenáron folytatni akarja a háborut. Ezt hirdeti Leyds dr., Transzvál európai képviselője. Reménységét arra a föltevésre alapitja, hogy az angolok képtelenek lesznek hozzáférkőzni a burok lydenburgi poziczióihoz. Már szombaton utaltunk arra, hogy ez a vidék kiválóan alkalmatos a védekezésre és a kis háborura. Hanem azért alig tehető föl, hogy a harcz Lydenburgért változtathatna valamit a háboru végleges eredményén.

Feltünő, hogy **Pretória megszállása** olyan sokáig késik. Azt kell ebből következtetnünk, hogy a burok még egy kisérletet tesznek az ellenség feltartóztatására Transzvál fővárosa előtt. French lovasdandára és Hamilton hadosztálya Johannesburg és Pretória között áll. Valószinüleg ezekről a csapatokról szól az a pretóriai jelentés, a mely szerint egy angol hadoszlop elvágatott a derékhadtól. Tekintettel a Roberts lordnak rendelkezésére álló nagy haderőre, ez az eshetőség csekély valószinüséggel bir. A Pretória körül fekvő magaslatokat állitólag 10.000 főnyi bur sereg szállotta meg; ha a burok nem kerülik el az ütközetet, akkor Pretória birtokáért sok vér fog folyni.

A fokföldi burok megint mozognak. A gyarmat nyugati részén Douglas közelében mult hó 29-én lefolyt ütközet nagyobb arányokat öltött, mintsem az első tudósitások elárulták. A fölkelők 1000 emberrel bekeritették Sir Charles Warren tábornok csapatát, de hosszu és véres harcz után kénytelenek voltak visszavonulni. Oranje szabadállam területén is harczoltak Elansfonteinnél, Harrysmithnél, Ventersburgnál; ezeknek az ütközeteknek az eredményéről mindösszesen annyit tudunk, hogy a Ventersburgból elinditott skót dandár mult hó 29 én elfoglalta Heilbronnt.

London, junius 4. Roberts lord jelenti Oranjegroveből junius 2-áról: Johannesburg csendes. A lakosság beszolgáltatja fegyvereit és lovait. Az erődben csak egy taraczk és két darab 65 milliméteres ágyu maradt hátra. Május 30 án egy ágyut és 11 lőszerkocsit vettünk el az ellenségtől. A Johannesburg körül folyt harczokban **Botha parancsnok Zoutzansbergből zászlétisztje és 100 bur foglyul esett.** A foglyok közt van néhány idegen, a kik az ir szabadcsapatban harczoltak. Május 29-én egy yeomanri-csapatot Kroonstad és Lindley közt megtámadtak és némi veszteségeket okoztak neki.

London, junius 4. A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából május 31-ről: **Johannesburgot ma délelőtt 11 órakor formaszerüleg és rendes módon átadták az angoloknak.** Roberts lordot ez alkalommal egy kis csapat kisérte. Az átadás előtt a városon kivül s az utczákon csatározások voltak, mig végül a legközelebb levő angol tábornokhoz azt a jelentést küldték, hogy a várost nem fogják védelmezni. A johannesburgi bankokat őrzik.

London, junius 3. Roberts lord táviratozza Johannesburgból: Wawell dandára Johannesburgban marad a rend föntartása végett, a többi csapatok a Pretóriába vezető uton tábort ütöttek. Johannesburg megszállása, hála Krause parancsnok kitünő intézkedéseinek, csendesen folyt le. Én Krause parancsnokkal a kormánypalotákhoz lovagoltam, hol ő bemutatta nekem a legfőbb hivatalnokokat, kik mindnyájan beleegyeztek, hogy a teendő intézkedések idejére megmaradnak állásaikban. Bár a város meglehetősen üres, a **főtéren néptömeg gyült egybe, midőn az angol lobogót felvonták és a csapatok kitünő magatartással előttem elvonultak.**

Szinház és irodalom.

A szintársulat Nyiregyházán. A debreczeni szintársulat a nyiregyházai közönség fokozott érdeklődése mellett folytatja előadásait. Az elmult héten szinrekerült „Az állatszeliditőnő“, melyről többek között a következőket irja egyik nyiregyházai laptársunk:

„Egy elsőrangu szintársulat, melynek czélja és feladata a kultura terjesztése és müizlés fejlesztése, ilyen darabokkal sem czélját el nem éri, sem feladatának eleget nem tesz. Igaz, hogy a közönség jól mulatott, sőt tulságosan jól, mert hiszen egyrésze elfelejtette, hogy szinházban van, sőt erősen meg volt győződve, hogy czirkuszban mulat.“

---

is sok, a mi sok!...Ugy ment ott az ivás, hogy be kellett csodálkozni a legerősebb idegzetü halandónak is.

Darabig csak tartotta magát a kántor, csupán orra vörössége, meg arczának lángoló szine árulta el vérének felforrását. Többen dőltek már ki mellőle jobb- és balkéz felől. Végtére ő is ugy tele lett szeszszel, hogy a földesur fejét is borszivó-lopónak nézte.

Mikor aztán szilvóriumra forditották az ivást, a kántori tekintély és erős idegzet felmondta a szolgálatot. Felbukott a jeles ivó a szőnyegen és oly horkolást vitt véghez, mintha csak az utolsó itélet harsonáját fujná.

Csupán a minél kevesebbet ivó földesur s egynehány, szintén óvatos barátja ült még ekkor az asztalnál, a kik — látva a magáról mitsem tudó kántort, — hamarosan jó tréfát eszeltek ki.

Épen akkor futott hire, hogy id. Wesselényi Miklósnak menekülnie kellett otthonából az üldöző német „fogdmegek“ elől. Készen volt hát a csiny mindjárt.

A földesur és társai lehuzták a holtrészeg kántorról az ütött-kopott ruházatot és a földesur diszmagyar ruhájába öltöztették fel, nem mulasztván el még az aranyozott fogantyus kardot is oldalára kötni.

Reggel aztán, mikor az ivókompánia nagyobbrésze kijózanodott, a földesur — előleges figyelmeztetés után — bevezette őket a szobába, hol a valamennyire magához tért kántor épen akkor iparkodott feltápászkodni a szőnyegről.

A földesur megállt a kántor előtt s magát szónoki poziturába helyezve, megszólalt:

— Hazánk nagy fia! Dicső férfiu!...

— Éljen! — dörögte rá a többi.

— Mi.. mi... micsoda? — bámult a kántor. — Mi az ördögöt csinál a tekintetes ur!

— E mai nap örömnap házamnál, mert Magyarhon legszeretettebb férfiát vagyok szerencsés szerény hajlékomban üdvözölhetni!... Fogadja hát hazánk nagy fia...

— Hogy én!... Ugyan mit mókáznak, no?...Hiszen én...!

— Ne titkolja előttem imádott nevét, méltóságos uram! — szónokolta a földesur. — Itt mindnyájan hü magyarok vagyunk és biztonságban érezheti magát közöttünk.

— Már megengedjen a tekintetes ur, de én!... — ugrott fel a kántor.

E pillanatban tekintete a rajta levő diszruházatra esik és a kardra, a mely megcsörrent oldalán.

A dilemmába jutott ember kételkedő hangján kiáltott fel:

— Szentséges Isten! Hát ugyan ki is vagyok én?

E perczben nyalkán kiöltözött kocsis lépett be, a ki alázatos tisztelettel kérdezé:

— Kegyelmes uram! Előállhatok a hintóval?

A kántor nézett a jelenvoltakra, a kik komoly arczczal álltak előtte, majd a rajta diszlő ruházatra s kétségbeesetten kiáltott fel:

— Hát csakugyan én volnék az a... izé...hogy is hivják? Miféle ostoba álmom lehetett hát nekem? Hallják az urak: én magamat valami falusi kántornak képzeltem álmomban!

E kijelentésre óriási kaczaj tört ki a szobában. Bizony még az előre betanitott kocsis is nevetett.

— Mit nevetsz? — förmedt reá a magát most már valóban dicső hazafinak képzelő Izbéki. — Eredj ki és várj sorodra!... Majd szólitalak, mikor elő kell állanod a fogattal!...Mi pedig, barátaim, igyunk egyet a sokat szenvedett haza jobbléteért!

Ismét elől kezdték a félbenhagyott duhaj ivást. A kántor nemsokára ismét tulhajtott az elégen. Ekkor lehuzták róla a diszöltözetet és a saját ruháját kényszeritették ismét reá.

Mikor aztán ujólag kijózanult, a vendégsereg nagy derültségére, nem akarta hinni, hogy ő kántor volna. Váltig esküdözött, erősen bizonyitgatta, hogy biz ő Wesselényi Miklós.

Kiabált a kocsisnak, hogy álljon elő a hintóval, de bizony a kocsis fülebubját se mozditá a felszólitásra.

Utoljára is az élesnyelvü felesége ábránditotta ki. Mikor az előkerült és czitálgatni kezdte fülébe a megszokott titulusokat, akkor hitte el, hogy ő csakugyan a kántor.

Régi jó időből jegyeztem le e históriát, hanem azért még ma sem ajánlom, hogy ezt kérdezze valaki Gálhegyen: „Mikor volt Wesselényi Miklós a maguk kántora?“

Megkergetnék érette a kérdezőt, annyi bizonyos!

Továbbá a Kuruczfurfang, Napoleon öcsém, A létért való küzdelem, Egyptom gyöngye, Niobe, Vasgyáros. A szereplőkről a lapok az elösmerés hangján irnak.

Serfőzy Zseni siremléke. E hó 8-án lesz egy éve, hogy a szintársulat egyik kedves tagja, R. *Serfőzy* Zseni önkezével vetett véget életének Nyiregyházán. A fiatalon s tragikus halállal kimult asszonyka ott pihen a nyiregyházai temetőben. Sirja ez ideig még jeltelen, csupán egy kis kereszt jelzi nyughelyét. A debreczeni közönség a nyiregyházaival egyetemben lerótta háláját az elhunyt iránt. Komjáthy Jánosné gyüjtést inditott egy emlékkőre s mindkét város közönsége sietett filléreit odaadni s most már nem lesz jeltelen a sir. A diszes emlékkövet Serfőzy halálának évfordulóján, e hó 8-án állitják fel.

—

)(**Tragikus élet.** A „Legjobb Könyvek" czimü regénytár megint egy érdekes kötetet adott közre. A czime „Tragikus élet". Szerzője Lesneur Dániel. A regény egyike a legérdekfeszitőbb regényeknek, müvészi formában megirva. Sötét büntett körül szövődik a mü, a mely szövevényes ugyan, de a melynek kibontakozása igen egyszerüen történik. A bünök, a szenvedélyek, a megrázó drámai események közepette kedvesen válik ki a regényből a hősnő, Lysiane bájos alakja, a ki a sötét dráma tulajdonképeni megoldását eszközli. Lesneur Dániel nem kis bravurral irta meg ezt a regényt, a melybe bevilágit a csodás kelet néhány sugara is. Az olvasót annyira megkapják a gyorsan folyó s rendkivül változatos események, hogy a regényt nem képes letenni a kezéből, a mig át nem lapozta. És ez nem kis dicséret a mai világban: a mikor az irók egyrésze, hogy elméletét a maga izlése szerint, hosszadalmasan kifejtse, szinte előidézi az unalmat, a melytől azután az olvasó sem tud megszabadulni. A „Legjobb Könyvek" ezzel a „Tragikus élet" czimü regénynyel kétségtelenül érdekesebbé tette a regénytárt, mely mindinkább széles körökben nyer elterjedést. A kötetnek, mint általában a vállalat minden kötetének, ára 50 krajczár. A regény ugy a Légrády testvérek könyvkiadóhivatalában (Váczi-körut 78), mint minden könyvkereskedésben megrendelhető.

)(**Déryné naplója.** Két füzet jelent meg Déryné hires naplójából, Singer és Wolfnerék kiadásában. A hires magyar müvésznő lebilincselő közvetlenséggel, himezés-hámozás nélkül irja le benne regényes életét és egyuttal érdekfeszitő képet ad az akkori Magyarország társaséletéről. Déryné naplója tehát nemcsak valóságos átélt regény, hanem becses ereklye és kortörténet is. A napló füzetekben jelenik meg, egy-egy füzet ára 50 fillér. — Megrendelhető minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál Singer és Wolfner, Budapest.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr" eredeti táviratai. —

A király Bécsben.

Bécs, junius 5. A király Budapestről ma ide érkezett.

A belga király utja.

Gastein, junius 5. Lipót belga király holnap ideérkezik.

Nagy szerencsétlenség.

Budapest, junius 5. Foktőn pünkösd vasárnapján egy iparosokból álló kirándulókkal telt csolnak felborult. **Hat ember a habok között nyomtalanul eltünt.** Az este meginditott nyomozást egész éjjel folytatta a rendőrség.

Első párbajtárgyalás járásbiróság előtt.

Paks, junius 5.

Az uj bünvádi perrendtartás a párbajok egy részét (sebesülés nélkül avagy könnyebb sérülés) a járásbiróságok hatáskörébe utalta. Az első ilyen párbajtárgyalás ma volt az országban *Pakson.* Erre vonatkozólag sürgönyzi tudósitónk Paksról, hogy a járásbiróság a párbajozókat nem fogház, hanem *pénzbüntetéssel* sujtotta. Az egyik felet 60 koronára, a másikat 80 koronára büntette.

A zuglói katasztrófa.

— Legujabb táviratok. —

Budapest, junius 5. A zuglói villamos vasuti szerencsétlenség ügyében ma reggel kilencz órakor kihallgatták Tamás István kocsivezetőt és a 24-ik számu kocsi kalauzát. A vizsgálat még egy órakor is tartott. A kalauzok azt vallották, hogy valaki vigyázatlanságból oldhatta meg a féket, vagy az is lehetséges, hogy a nagy tolongás közben szabadult fel.

A vádlottak kihallgatás után rendőri őrizet alá helyeztettek.

A vizsgálat eddigi eredményéből a rendőrségnél is arra következtetnek, hogy a katasztrófának a közönség volt okozója.

A sebesültek közül hatan a Szent-János-kórházban fekszenek. Állapotuk kielégitő. A törvényszék vizsgálóbirája ma kihallgatta őket.

Gőzhajó-összeütközés.

Páris, junius 5. A Concordia- és Sándorhid között két gőzös összeütközött s az egyik elmerült. Emberéletben azonban nem esett kár.

Svéd-türelem.

Páris, junius 5. A bikaviadaloknál a matadorok ügyetlenkedtek. Ezen egyik svéd annyira felháborodott, hogy revolvert rántott elő és a két matadort könnyen megsebesitette.

Hortobágyi versenyek.

Versenyszabályok az urifogat versenyeknél.

Az induló fogatok egy sorban állittatnak fel, a felállási helyért sorshuzás történik az indulást megelőzőleg s minden fogat az igy kijelölt helyre köteles felállani.

A rendszeres felállás után a starter zászlóval, azt magasan tartva, a fogatok elé oldalvást áll, miközben a kocsisok mind a starterre figyelve a „kész" kérdésre (a melyre a kocsisok mind „kész"-szel felelnek) lecsapja a zászlót, mely jelre elindul a mezősig.

Elmellőzések: Egyik kocsi a másikat csak ugy mellőzheti el, ha mellette ügetvén, elmellőzés után még egy kocsi-hoszszal megtartja irányát (vagyis az elmellőzött kocsi mellett még egy kocsi-hosszat abba a vonalba menve, lehet az elibe fordulni, nehogy ha az elmellőzött kocsi még előre tudna menni, az az elibe kanyarodás által zavartassék.

Gallopirozások és szabályszerü lefogás.

A pályán, mely köralaku, a belső oldalon egymástól 50 méter távolságra zászlók vannak leszurva, a felvágást egy-egy zászlókörön belül kell eszközölni, vagyis, ha az egyik zászlónál felvág a ló, a következő zászlónál már ügetni kell.

Felvágni csakis az egyik lónak szabad, mindkettőnek egyszerre azonban tilos.

Felvágni számtalanszor felvághat egy ló, csak a megszabott zászló-kör, vagyis 50 méteren belül parirozva legyen.

Az utolsó körnél, a hol már az egyenesbe, mint nyerők jönnek be a lovak, felvágni nem szabad.

Minden kocsinak birót nevez ki a helyszinén a verseny-rendezőség, a mely biró a maga kocsiját szigoruan a szabályokhoz mérten szemmel tartja és a verseny után a versenybiróságnak bejelenti, hogy szabályos volt-e a hajtás vagy sem.

A kocsibirók a pálya központján levő emelvényről nézik a fogatokat, a versenybiróság pedig a czélnál levő emelvényről.

Egyik kocsis a másik ellen óvást emelhet s e felett dönteni a kocsisok és kocsibirók meghallgatása után a versenybiróság van hivatva.

Egyik kocsisnak a másikat utközben zavarni tilos, suhintani szabad, de ugy, hogy ezáltal senki ne zavartassék.

Beérkezés után a helyezett fogatok a versenybiróság előtt még egyszer elhajtanak.

Ezen szabályok kötelezők ugy a kettős, mint az egyes fogatokra.

A kettős fogat versenynél oly járművek használhatók, a melyen négy személyre van ülés.

A gazd. egyl. titkársága.

HIREK.

— **Személyi hir.** *Münnich* Aurél és *Leszkay* Gyula orsz. képviselők az ünnepek alatt városunkban időztek.

— **József főherczeg Nagyváradon.** Mint megbizható forrásból értesülünk, József főherczeg e hó folyamán Nagyváradra érkezik, hogy mint a honvédség főparancsnoka, a nagyváradi honvédek fölött szemlét tartson. József főherczeg egy napig marad Nagyváradon s ez idő alatt dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspöknek lesz szivesen látott vendége.

— **Pünkösd.** A keresztyén egyház megalakulásának ünnepe, a szép piros pünkösd, kedvező idő mellett folyt le. Meleget lehelő napsugár ragyogott a kék égbolt tengeréről s mig az első napon az áhitat szárnyain emelkedett éghez a hivő lélek, a második napon megélénkült a Nagyerdő. A ki csak tehette, vonult ki a zöldbe, hol egymást érte a zene, mulatság. Sátrak után sátrak tüntek elő s a jókedv végighullámzott a Nagyerdő lombos fái között. Persze fogyott a bor is, meg a sör is bő mértékben. No de hiszen egyszer esik esztendőben pünkösd másodnapja!

— **A tanári kör gyülése.** Népes gyülést tartott f. hó 1-én a tanári kör, melyre különösen két tárgy vonzotta a tagokat. Első sorban *Fejes* Istvánnak, a s.-pataki kollegium gondokának a tanárok elleni támadása került szóba. — *Dóczy* Imre elnök a kör nevében a leghatározottabban visszautasitja az emlitett támadást, mely tájékozatlanságot mutat a tanárság anyagi helyzete felől, másrészt rágalmat foglal magában az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület ellen. Az egyesületről ugyanis azt állitotta Fejes, hogy gyülései mindig csak fizetési ügyeket tárgyalnak, holott köztudomásu dolog, hogy a tanáregyesület, kivált mióta Beöthy Zsolt áll az élén, a legélénkebb munkásságot folytatja tanügyi kérdésekben, hogy a választmány és a vidéki körök, készitették elő a közoktatásügyi kormány részére a tanitástervek revizióját és hogy a müvészeti alkotás ügyével is a legbehatóbban foglalkoznak. *Dóczy* a méltatlan támadás visszautasitásá-

val egyidejüleg elismerést és köszönetet nyilvánit a fővárosi és helyi sajtónak, kivált a „Debreczeni Protestáns Lap"-nak a mely lapok egyértelmüen elitélték Fejes felszólalását, mint a mely nem annyira a tanároknak árthat, mint inkább a közmüvelődés, főkép a közoktatás ügyét vetheti hátra. — A kör gyülésének második tárgya volt *Kardos* Albert értekezése, melyben a határozók tanával, a magyar nyelvtannak legbonyolultabb részével foglalkozik. Szigoru kritika alá fogja azon ujabb kisérleteket, melyeket a határozók rendszerezésére tett dr. *Szinnyei* József budapesti egyetemi és dr. *Gulyás* István debreczeni ev. ref. kollegiumi tanár. Egyik kisérletet sem tartja szerencsésnek, mert egyik sem oldja meg végkép a határozók gordiusi csomóját. A felolvasást élénk és hosszu vita követte dr. Gulyás és Dóczi Imre részéről; a kör nem foglalt állást sem pro, sem contra, a kérdést nem tartja még tisztázottnak, a felolvasónak azonban köszönetet nyilvánit, a nagyfontosságu tárgy napirendre hozataláért és érdekes tanulmányáért. — A megindult polémiának bizonyára folytatása lesz a tanügyi és nyelvészeti szakfolyóiratokban.

— **Presbyteri gyülés.** Az ev. ref. egyház presbytériuma a f. junius hó 2-án el nem intézett ügyek tárgyalása végett f. junius hó 6-án szerdán d. u. 3 órakor „másodszori meghivásra" gyülést tart, melyen tehát az egyházi törvények 30. §-a értelmében a „jelenlevők többsége határoz."

— **Intézeti tornaverseny.** A helybeli állami főreáliskolában pénteken, junius 8-án d. u. fél 4 órakor a nagyerdei versenytéren tornaversenyt tart a következő sorrendben: 1. Kivonulás az intézetből 320 növendékkel. 2. Felállás, együttes szabadgyakorlatok. 3. Csapatgyakorlatok különböző szereken. 4. Az I—IV. osztály magasugrási versenye. 5. A tornakör (V—VIII. osztály) versenye: nyujtón, magasugrásból, korláton, sulydobásból, lóugrásból. 6. Futóverseny I—VIII. osztály. 7. Füzér. 8. Az I—IV. osztály különböző játékai. 9. Füles labdajáték (V—VIII). 10. Felállás, az eredmény kihirdetése, a jutalmak kiosztása. Jutalmakul könyvek és emléktárgyak fognak kiadatni. Ezek beszerzésére, valamint a verseny egyéb költségeire a vallás- és közokt. miniszter 140 koronát utalványozott az intézetnek. E versenyre a szülőket s az ifjuság barátait az intézet igazgatósága tisztelettel meghivja. Mérsékelt számu ülőhelyről gondoskodás történik. Kedvezőtlen idő esetén a verseny elmarad.

— **Kugler Mihály mérnök találmánya.** Az *Olymp* nevü magyar szellőztető készülék a külföldön megérdemelt pártolásban részesül. Most értesülünk, hogy a német hadügyminiszter *Kugler* Mihály mérnököt megbizta, hogy a kummelsdorfi 10 czentiméteres páncélos toronyban négy hét alatt állitsa fel szellőztető találmányát. Egyidejüleg kilátásba helyezte, hogy beválás esetén az összes németországi várakban és páncélos hajókon alkalmazásba veszi ezen magyar találmányt. Mikor a mérnök ur sikeréről beszámolunk, azt is megirjuk, hogy Zichy Jenő gróf budapesti rózsa-utczai magánpalotájába és muzeumába szintén Kugler Mihály szellőztető és fütő rendszere lesz bevezetve.

— **Az „Uránia" szinház előadásai.** Az „Uránia" tudományos szinház, mint már jeleztük, engedélyt kapott a tanácstól négy előadásra. Az első előadás holnap, szerdán lesz. Az előadás iránt már most nagy az érdeklődés, ami különben nem is csoda, mert az előadás mindegyik része ritka élvezetet nyujt. Egyik legvonzóbb része az előadásnak *Pekár* Gyula kiváló iró *Spanyolország*-ja. Európának ma egyik legérdekesebb része Spanyolország, különösen a poéta előtt. Itt, a romantika pusztuló hazájában, járt Pekár két izben is. A müsor különben a bevezetésen kivül három részből áll. Az első részben San Sebastien, Salamanca, Madrid, Toledo és Sevilla városokat látjuk. Sevillából Don Jouán történetét, valamint 8 sevillai női typust mutat be. Az első felvonást mozgó fényképek zárják be. A II. rész 89 képből áll. Sevilla, Cordoba, Granada, Gibraltár városokat láthatjuk. Cordoba városában a menquita óriási gyönyörü mór templom a beleépitett székesegyházzal és 50 kápolnával ragadja meg figyelmünket. A III. részben a rendkivül érdekfeszitő *bikaviadalt* mutatják be. Zenekiséret mellett vonulnak be a küzdtérre a picadorok, matadorok és az espadó; a következő perczben megharsannak a kürtök, megjelenik a bika. Ezután végiglátjuk az egész bikaviadalt. Ez csak rövid vázlata annak az érdekfeszitő müsornak, melyben holnap este részünk lesz. A csütörtöki és pénteki előadáson több uj számot vesznek fel a müsorba. Az „Uránia" igazgatósága a debreczeni előadásokra olyan kiváló sulyt helyez, hogy maga a vezérigazgató, dr. *Klupáthy* Jenő egyetemi tanár tegnap ideérkezett. Az előadásra jegyek László Albert könyvkereskedésében válthatók.

— **A debreczeni Zenedének** tegnap d. e. 11 órára egybehivott közgyülése elegendő tagok hiányában határozatképes nem lévén: az egyleti tagok f. hó 14-én d. e. 11 órakor az egyleti helyiségben tartandó közgyülésre oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a megjelenők, számra való tekintet nélkül, érvényesen fognak határozni. Debreczen, 1900. junius hó 5-ikén. Az elnökség.

— **Bimbóhullás.** *Nemes* Zoltán vármegyei aljegyzőt sulyos csapás érte. Hat hónapos kis fia ma reggel elhunyt. A kis halottat holnap helyezik örök nyugalomra.

— **A zuglói szerencsétlenség.** Budapesten vér festette a talajt piros pünkösd napján. Töméntelen nép tódult ki a zugligetbe s onnan visszatérve, megrohanta a nagy tömeg a villamost, hogy helyet találjon rajta. A kocsivezető leszállott, hogy a másik oldalon felüljön, de mire felülhetett volna, valaki a fékezőt véletlenül megeresztette. A kocsi rohamos sebességgel megindult a lejtős uton s egy kilométernyi távolságban nekiment egy villamvezető vaspóznának, mire belefordult az árokba.

Irtóztató jelenet következett. Sikoltozás, jajveszéklés töltötte be a levegőt. Ember ember hátán fetrengett a kocsisorok között. *Négy halottat és nyolcz sebesültet huztak ki* a mentők a romok közül. A halottak között van Fábry Alfrédné, vasuti felügyelő neje; Gromma Gyuláné, kereskedő neje; Schneider Kálmán kereskedő, Brandweiner Mór vasuti főmérnök. A sérültek között több sulyosan sebesült van.

— **A szatmári testvérgyilkosság.** Mint értesülünk, a legfelső birróság a szatmári esküdtbiróság itéletét nem a nyári szünetek alatt, hanem még ebben a hónapban tárgyalni fogja a kegyelmi kérvénynyel együtt. A kir. kuria azért veszi elő soronkivül ezt az ügyet, mert a törvényszék *Papp* Bélát és *Zsoldics* Mihályt halálos büntetéssel sujtotta, s erre való tekintettel a bünpör gyors befejezését a modern judikatura szempontjából kivánatosnak tartja. Az egri eset is bizonyára nagyon rövid idő alatt legfelső elbirálás alá kerül, miután Cserebogár Jóska gyilkosai közül *Kohlmannt* szintén kötél általi halálra itélte a büntető törvényszék.

— **Tüzijáték.** A pünkösd ünnep két estéjén sikerült tüzijátékot rendezett a Nagyerdő egyik tisztásán Leidenfrost Gy., kinek pirotechnikus müveletei már több izben okoztak gyönyört a közönségnek. A második nap esti tüzijáték igazán szépen sikerült s nagy közönség gyönyörködött a légben szétpattanó csillagokban s a különféle szebb alakzatokban.

— **Eltünt biró.** Takács János forrói biró még márczius 15-én elment hazulról és többé nem tért vissza. Kétségbeesett felesége mindenfelé köröztette, de semmi hir sem jött róla. Azt hitték, hogy Amerikába vándorolt s már el is felejtették. Május 30-án a gibárti nagy hid közelében a Hernád nagyon leapadt vizében arra menő emberek emberi holttestet vettek észre, miről jelentést tettek. A hullában Takács Jánost ismerték fel, ki márczius 15-ike óta fekszik a vizben. Öngyilkosság nem valószinü, mert jómódu volt.

— **Chimay herczegné fivére.** Rigó Jancsi hü párja, az egykori Chimay herczegné, most annak örülhet, hogy szeretett fivére sem sokkal jobb nálánál. Erre enged következtetni az a körülmény, hogy Ward Klára fivére, Ward Ever ellen válópört inditott a második felesége, akit 1897-ben vett nőül, miután első feleségétől elvált. Wardné asszony azt hozza fel férje ellen, hogy elhagyta őt Aix les Bainsben és összeadta magát egy szobalánynyal. Az asszony a keresetét férjének egy elfogott levelével támogatja, amelyben Ward kijelenti, hogy szereti a szobalányt és óhajtja, hogy a halál váltsa meg a feleségétől. Wardné havi 2000 dollár tartáspénzt követel.

— **Mükedvelő előadás.** Az iparos ifjuság sikerült mükedvelő előadást tartott a nagyerdei Dobos pavillonban tegnap este, mely alkalommal Tóth Ede kitünő népszinmüve, „A falu rossza" került előadásra, melyet megelőzőleg Boross Mihály szavalta sikeresen Jókainak „Munkácsi rab" czimü költeményét. A darab előadása kielégitette a közönség várakozását, mely szép számban volt jelen a jótékonyczélu előadáson.

— **Gyilkos villámcsapás.** Hódmező-Vásárhelyt borzasztó szerencsétlenség történt a napokban. A tiszai utféli tanyán lakó Bordás János gazdálkodó családja a szerda délutáni zivatar ideje alatt a konyhában huzódott meg. Felesége balkarján tartva nyolcz hónapos gyermekét, ugy ült a hét éves kis fia mellé a ház küszöbére. Az apa e közben odakünn átázván, a szobába ment melegebb gunyáért, de alig tette be az ajtót, nagyot dördült és a villám a szobaajtó nyilásán becsapott. A nagyobbik fiu, ki fejét az anyja ölébe hajtva aludt, holtan bukott a földre. Az anya nagy jajveszékelésére azonban a szobában sem mozdultak. A mint a küszöböt átlépik az öreg Bordással, a ki szinte a házban volt, a kamara ajtófélhez támaszkodva, a 45 éves Bordás a villámtól találva, szintén holtan feküdt a földön. A csodálatos módon megmenekült anyának csupán a jobb karja zsibbadt el a nagy veszedelemben.

— **Szőlőbirtokosok érdekében.** A földmivelésügyi miniszter elutasitotta a szőlőszeti és borászati felügyelőket, hogy ott, a hol a szőlőket az idei kései fagyok érték, a fagy által megtámadott szőlőtők további helyes kezelésére s a bajok orvoslására a szőlőbirtokosoknak a megfelelő utbaigazitásokat és szaktanácsokat adják meg és világositsák fel a szőlőbirtokosokat minő eljárást kell követniök arra nézve, hogy az elemi csapások által okozott károk rendkivüli eseteiben a közadók kezeléséről szóló törvény rendelkezései értelmében járó adóelengedés iránt való igényeket miként érvényesitsék. Ugyanezen alkalommal utasitotta a miniszter a szőlőszeti és borászati felügyelőket egyszer s mindenkorra, hogy elemi csapás bekövetkezése vagy a szőlőnek akár állati, akár növényi ellenségei fellépte és elterjedése esetére külön rendelet bevárása nélkül a szőlőbirtokosoknak a védekezésre vagy orvoslásra szükséges eljárások megmagyarázásával és demonstrálásával, valamint általában a megfelelő utmutatások és szaktanácsok megadásával segitségére siessenek.

— **Mert sétálni nem vitték.** Bécsben Ehmann Károly boltiszolga 13-adfél éves Bertha nevü lánya, szombaton délután öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen kis lány idősebb nővérei sétálni készülődtek a őt — „mert még kicsiny" — nem rakták

magukkal vinni. Ez a különben szorgalmas, eszes, jómagaviseletü gyermeket annyira fölingerelte, hogy a negyedik emeleti lakás egyik ablakából leugrott s agyonzuzta magát.

— **Agyonrugta a ló**. Ónodi Gábor 11 éves fiu hajtotta kifelé az apja lovát a gyepről. Utközben a gyermek játékból beleragadt az egyik ló farkába. Az egyik ló erre hátrarugott s a 11 éves gyermeket ugy hasba rugta, hogy nemsokára meghalt.

— **Leesett a toronyból**. Olasz Erzsébet pazonyi 17 éves fiatal leány zsindelyt hordott fel édes atyjának, a javitás alatt lévő pazonyi ev. ref. templom tornyába s e közben oly szerencsétlenül hajolt ki a torony ablakán, hogy egyensulyt vesztve, lezuhant. Szerencséjére egy rakás korhadt zsindelyre esett, ugy, hogy a nagy ijedtségen kivül egyéb baja nem történt.

x **Ápoljuk a bőrt!** Az egészségtan e parancsa észszerüen és csodalatraméltó következménynyel ugy hajtható végre, ha a mosdáshoz a legjobb, legpuhább és zsirgazdag szappant használunk, nevezetesen a hires *Doering-szappant a bagolylyal*. Doering-szappannal kell mosdani mindazoknak, kik a bőrt szépen és puhán akarják tartani. *Doering szappant a bagolylyal* kell használni mindazoknak, kiknek érdes, érzékeny bőrük van. Doering-szappannal kell minden anyának a gyermekeit és csecsemőit mosni! A bőr szép, vékony és üde marad. *Doering-szappan a bagolylyal 60 fillérért* mindenütt kapható. Főraktár: A. Motsch & Co. Bécs, X.

— **Öngyilkosság a hivatalban**. Pécsett a városházán a közigazgatási kiadóhivatalban, pénteken este hét órakor agyonlőtte magát Elm Ferencz, 18 éves dijnok. A törekvő fiatal ember négy latin iskolát végzett s mindig jeles tanuló volt, de egyik szemére megvakult s másik szemére is oly beteg lett, hogy az orvosok megtiltották neki a tanulást. Tanulmányait tovább nem folytathatta s ez keseritette el. Szegény szüleit saját keresményéből tartotta s szerelmes is volt egy leányba, kit csak akkor akartak hozzáadni, ha biztos jövőt szerez magának. Ebben a jövőben nem bizott a fiatal, beteges ember s este fellopódzott a hivatalba s ott mellbe lőtte magát. Haldokolva vitték a városi közkórházba, hol most élet s halál közt lebeg.

x **Dr. Szász Adolf fogorvos jelenti, hogy lakásán (Kossuth-utcza 9. sz., — ott, a hol a fogorvosi rendelő helyisége is van) a**
Svédtornát és massaget
ujra berendezte és a cursust e hóban megkezdi. Jelentkezhetni nála d. e. 9—12 d. u. 3—5 ig.

— **Halálozás.** Néhai Polgár Szathmáry Mihály 76 éves korában elhunyt. Földi részei f. hó 6-án d. u. 3 órakor fognak Teleky- (Bárány-) utcza 94. számu háztól az uj templomban tartandó rövid ima után a czegléd-utczai temetőben nyugalomra helyeztetni. Elhunytát bánatos özvegye és nagyszámu rokonság gyászolja. A temetést Dankó M. tem intézete rendezi.

— **Mértékhitelesités államositása.** A kereskedelmi miniszteriumban, mint a Magyar Kereskedők Lapja értesül, a mértékhitelesités államositását tervezik. Az erre vonatkozó törvényjavaslat már készen van s legközelebb a törvényhozás elé kerül. A javaslat gondoskodik egyuttal arról is, hogy a hitelesttés a legmodernebb segédeszközökkel történjék.

— **Megakadályozott agyonlövetés.** A speriai hadi-kikötőben horgonyzó egyik orosz hadihajón a parancsnok agyonlövetésre itélt egy matrózt, a miért ellenszegült a megbotozásnak. Tegnap reggelre volt kitűzve az ekszekucző, de a speriai prefektus egyenesen megtiltotta az itélet végrehajtását. Értésére adta a parancsnoknak, hogy Olaszországban csak papiroson van meg a halálos büntetés, de nem szokták végrehajtani és nem türi, hogy az olasz tengert proponiválják. A parancsnek, ámbár a hajó orosz terület, meghajolt a prefektus tilalma előtt és elhalasztotta az agyonlövetést. Az olasz lapok legnagyobb elismeréssel adóznak a speriai prefektus bátor föllépésének.

— **Jönnek a csángók.** A bukovinai Isten segits községből ötszáz család készül megtelepedni Krassó Szörénymegyében, a hol Lugos vidékén a baksai erdőirtásnál találtak kedvükre való helyet a letelepedésre. A község László Lőrincz, Lőrincz Péter és Sipos Mihály polgárokra bizta, hogy az uj otthont megtekintsék. A három csángó lenn járt már Krassó Szörényben s nagyon alkalmasnak találta az erdőirtás helyét. Szombaton Darányi miniszternél is jártak, a ki jóakaróan megigérte, hogy pártfogásába veszi a települők ügyét.

— **Állatforgalmi korlátozás megszüntetése.** A földmivelési miniszter értesiti a közlekedési vállalatokat, hogy a német cs. kormány f. évi május 22-én 89. szám alatt kelt kimutatása szerint, ragadós tüdőlob miatt jelenleg Magyarországnak egyetlen egy törvényhatósága ellen sem tart fel szarvasmarha beviteli tilalmat. — Megjegyzi azonban, hogy oly törvényhatóság területéről, melynek területén csak egy községben is ragadós tüdőlob jövőben esetleg megállapittatik vagy uralkodik, a miről a szakértők a nekik hetenként megküldött „Földmivelési Értesitő"-ből mindig hiteles tájékoztatást merithetnek, szarvasmarhát Németországba szállitani feltétlenül tilos, tekintet nélkül arra, hogy az illető törvényhatóság neve a német cs. kormány által időnként közzétett kimutatásba felvétetett-e.

Husz éves találkozó.

— 1880—1900. —

Debreczen, junius 5.

Megható részletekben gazdag, fényesen sikerült találkozót rendeztek a debreczeni kollégium azon tanulói, a kik 1880-ban tettek érettségi vizsgálatot. Az iskolatársak közül 26 an jelentek meg, köztük: dr. Némethy Károly min. oszt. tanácsos, Hajdu József orsz. képviselő, Uray László fegyintézeti igazgató, Péchy Imre főszolgabiró, több református lelkész, orvos és ügyvéd; a helybeliek közül dr. Bakonyi Samu ügyvéd, Kolbenhayer Kálmán törv. biró, Dóczy József pénzügyi titkár, Kardos Albert főreálisk. tanár, Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnök, Ujlaki Henrik vasuti mérnök, Tóth Sándor rendőrfogalmazó, Vadász Emil szőlőbirtokos

Folyó hó 4-én reggel 9 órakor a főiskolában összegyülve, az oratoriumba vonultak, a hol melyen átérzett, pünkösti ünnepéhez és az alkalomhoz illő szép imádságot mondott *Kovács* János furtai ev. ref. lelkész.

Majd sorban keresték fel és üdvözölték a kollégium ez idő szerinti vezetőit. *Kiss* Áron püspököt, volt érettségi czenzorukat, *Csiky* Lajos akadémiai *Sinka* Sandor gimn. igazgatót, továbbá tanáraik közül a még életben levőket: *Géresi* Kálmánt, *Nagy* Eleket, *Tóth* Józsefet. A szeretet és hála megindító szavai hangzottak kölcsönösen az üdvözlők és üdvözlöttek részéről, különös erővel vonult végig a tanulótársak beszédein az a rendithetetlen ragaszkodás, melylyel mindnyájan viseltetnek az ősi kollégium, a tudománynak, az igaz vallásosságnak, a szabad eszméknek *alma matere* iránt.

Az üdvözlések után *Kolbenhayer* Kálmán, a találkozónak egyik főintézője látta vendégszerető házánál az egész társaságot, mig a társasebéd ideje el nem jött. — A társasebéden a tanulótársakon kivül részt vettek: *Géresi* főigazgató, *Csiky*, *Sinka* igazgatók, *Nagy* Elek. *Tóth* József tanárok, a kiket a volt tanitványok igyekeztek elhalmozni a szeretet és tisztelet minden jelével. — *Némethy* Károly, az osztály volt elseje üdvözöle a volt tanárokat, dr. *Bakonyi* a kollégium ez időszerinti vezetőit éltette, mig a tanárok részéről Géresi, Csiky, Sinka válaszoltak, végül az agg Tóth József tartott régi emlékekben és klasszikus szépségekben gazdag beszédet. Azonkivül is még sok köszöntő hangzott, igy Némethy Károly miniszt. osztálytanácsosra, *Hajdu* József képviselőre, dr. Bakonyi ügyvédre, Kolbenhayerre és Kardosra, mint a találkozó rendezőire.

Az összejövetel maradandó emléket is hagyott maga után, mert *Dóczy* József inditványára a társaság tagjaigyüjtést inditottak maguk között s a gyüjtés eredményét, 300 koronát rögtön át is adták *Sinka* Sándor igazgatónak a kollégiumban felállitandó szépmüvészeti muzeum czéljára. A tanulótársak miután lefényképeztették magukat és miután elhatározták, hogy tiz év mulva ismétlik a találkozót, a késő délutánig maradtak egymás és tanáraik körében, sőt közzülök többen még az estét is együtt töltötték, folyton a legbarátibb hangulatban, a legőszintébb együttérzésben, ugy hogy a távozók is, az ittmaradottak is bizonyára életük legszebb napjai közé sorozzák mindenha husz éves találkozójuk, az 1900. évi piros pünkösti napját.

Egy koronázatlan királyné szerelme.

A lundi egyetem könyvtárában régi, megsárgult kéziratok között ráakadtak nemrég egy csomó levélre, melyek hosszu idő multán világot vetnek most egy koronázatlan királyné szerelmi tragédiájára.

Tudjuk a történelemből, hogy I. György angol király még hannoveri trónörökös korában politikai érdekházasságot kötött György Vilmos braunschweig-lüneburg-cellei herczeg leányával, Zsófia Dorottyával, ki aztán ősanyja lett a mostani angol és porosz királyi családoknak. Az volt e házasság czélja, hogy egyesitse a hannoveri és a cellei herczegségeket. Szerelemről szó sem volt, amikor a frigyet megkötötték, boldogság annál kevésbé következett utána. Végre is az lett a vége a közös boldogtalanságnak, hogy a házasfeleket elválasztotta egymástól a hannoveri és a cellei tanácsosokból alakult családi bizottság. Az elválásban hibás volt a férj is, a feleség is — az előbbiről már régen tudták ezt, az asszony hibáját az emlitett levelek árulták el most. György durva természetü, korlátolt lelkü ember volt, ki minduntalan éreztette feleségével, hogy csak politikai okból emelte fejedelmi családjába. A válás után számüzte őt az ahldeni kastélyba s még azt sem engedte meg neki soha, hogy láthassa a gyermekeit, a későbbi II. György angol királyt és Zsófia Dorottyát, ki utóbb Nagy Frigyes felesége lett. Klastromszerü magányát haláláig nem hagyta el a szerencsétlen asszony. 1726-ban halt meg, hatvanesztendős korában.

A most megtalált levelekből kitünik, hogy Zsófia Dorottyának szerelmi viszonya volt gróf Königsmarck Fülöp ezredessel, a hires svéd tábornok fiával, ki korának egyik legvitézebb katonája és legszebb férfia volt. E szerelmi viszonyt, mely még a válás előtt kezdődött és évekig tartó volt, regényes szinben tüntetik elő a levelek, világot vetve egyuttal ama kor erkölcsének lazaságára. Kalandos szerelmi regényekbe illenének azok a furfangos módon kieszelt találkák, amelyekről a levelek titoktartás nélkül beszélnek most. Szerepel e találkákban még a titkos ajtó is — a kalandos regények elmaradhatatlan kelléke. A többi között igy szól egy levél:

„Háromnapi gyötrődés, kinos vágyakozás után végre visszahozta boldogságomat drága leveled. Szivem egyedüli vágya most már csak a veled való találkozás. Minden akadályt elháritottam, jöhetsz bátran. A confidente szobám mellett alszik egy kis kamarában; nyugodtak lehetünk felőle. Jöjj a titkos ajtón. Huszonnégy óráig zavartalanul, veszély nélkül időzhetünk együtt. A confidente-vel minden este a fasorban sétálok s ott várom majd jöttödet. Ne feledd el a megállapitott jelt."

A confidente, akiről itt szó van, egy Kne

sebeck nevü udvarhölgy volt, kit urnője beavatott a titokba.

Az ezredes még a csatatérről is hüségesen küldözgette a szerelmes leveleket. Egyikben igy ir: „Az éjszakákat nyomoruságos kunyhóban töltöm és szalmán hálok. De nem is veszem észre a nyomoruságomat — hiszen mindig n álad jár a képzeletem. Mindig rád gondolok!“

A regényes szerelemnek tragikus vége lett. A szerelmesek egy napon elhatározták, hogy megszöknek s messze magányban zavartalanul élvezik majd a boldogságot. Zsófia Dorottya beavatta a szökés tervébe egy másik bizalmasát, Plá ten grófnét is, habár azt nem mondta meg neki, hogy ki a szerelmese. A grófné a szökésre kitüzött napon mégis megtudta, hogy urnőjének Königsmarck a kedvese. Nagy haragra lobbant ekkor — az ezredes ugyanis régebben neki volt a lovagja s neki esküdözött szerelemről. Haragjában aztán fellármázta az őrséget s egy alabárdossal leszuratta a grófot, kinek már nem volt ideje a menekülésre.

Ez eset természetesen nem maradt titokban s a családi tanács hamarosan elválasztotta egymástól a házasfeleket.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Hadihajó, mint czéltábla.** Az angol kormány Shelseyben legközelebb igen költséges lőgyakorlatokat végeztet. Czéltáblául a „Belleisle“ régibb fajtáju páncélos hajó fog szolgálni, melyre nyolcz modern hadihajó fog lőni, annak a megállapitása végett, hogy milyen mértékben vannak a faalkatrészek a modern ágyuk lövegeinél meggyuladás veszélyének kitéve. A Japán és China, valamint Spanyolország és Amerika közt folyt tengeri harczokban ugyanis sok hajót nem közvetlenül a lövegek tettek tönkre, hanem elégtek. A kisérlet czéljára föláldozott páncélost az angol kormány 1878-ban 250,000 font sterlingért vásárolta. Most teljes harczfölszerelésben fognak rá lövöldözni az e czélra kirendelt csatahajók, mindaddig, mig el nem merül. Ütegein életnagyságu faalakok lesznek, hogy a lövegek hatását ezeken is megfigyelhessék.

* **Az ok.** Bukarestben a polgármesteri hivatalban mostanában alaposan revideálják a választók lajstromát s azokat, a kiket törölnek, hivatalos irással értesitik erről. A bukaresti Adeverulhoz a minap a következő érdekes irást küldték be annak az illusztrálásául, milyen lelkiismeretesek a városi emberek az ő munkájukban. Szól pedig a magisztrátus irása következőképen:

A. Fanutza őrnagy urnak.

Ezennel értésére adatik, hogy ön mostantól kezdve nem szerepelhet az első kerület választási lajstromában. Ennek oka, az ön nemrégiben történt elhalálozásában keresendő.

* **Különös koporsó.** Connersville amerikai városban különös módon temették el nemrég egy May Tata nevü zongoramüvésznőt. Végrendeletében kifejezett kivánsága szerint holttestét a gyászszertartás alatt egy zongorára helyezték, melyen egy müvésztársa a gyászéneket kisérte. A szertartás végeztével kivették a hurokat a zongorából, azután elhelyezték benne a holttestet. Ez volt a koporsója.

—

RÖPPENTYÜK.

* **Ahitat.** — Tisztelendő ur, esőért kellene könyörögni.

— Most nem lehet.

— De ha muszáj!

— Mondom, hogy nem lehet; a barometer nagyon is szép időre áll és nem blamirozhatjuk a szentjeinket.

* **Védekezés.** *Biró*: Hát miért csalta meg a kompanistáját?

Vádlott: Olyan rosszul ment az üzlet, hogy nem akadt másvalaki.

* **Kölesön kéri.** *Bandi*: De, édes mama, becsületszavamra mondom . . .

Mama: Kis gyermekeknek nincs becsületszavuk.

Bandi: Hát a papa becsületszavára mondom.

Óhaj. *Ügyész*: Van még valami óhaja?

Elitélt: Az akasztásomról képes levelező lapot szeretnék küldeni a feleségemnek.

REGÉNY.

A világ szive.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból forditotta: **Krampera János.**

(Folytatás.) 6.

Azt kérdezhetik tőlem, mi lett a feleségemből. Nem tudom. Hajaszálát se bántottam, de mégis elpusztult. A történtekről többen is szereztek tudomást. Kényszeritve voltam mindent elmondani, hogy tisztázhassam önmagamat. A fogságból való kiszabadulásom után pár hétig betegen feküdtem s mire felépültem, ő neki már nyoma veszett. Másokat is megcsalt, nemcsak engem s bizonyosan azok közül valaki állott bosszut rajta.

Hogyan és mi módon, soh'sem tudakoltam. — Ettől kezdve ió egynehány — talán husz éven át vándorlásból állott az életem. Az indiánok most is ragaszkodtak hozzám s mint a Szivnek Ura s az ő örökös jogon való kaczikájuk, bizonyos tekintetben még mindig hatalmas ember voltam, bár a hatalomnak csak árnyéka maradt meg mellettem, valója pedig elpártolt, minthogy mindig el szokott pártolni azoktól, a kik elbuktanak. Időről-időre ujra megpróbáltam, ha ujra tudnám szervezni az összeesküvést, de nem állván oldalamon se barátok, se szerencse, kevesen akadtak, a kik követtek volna.

Igy történt, hogy végre is abbahagytam a küzködést és éltem, a hogy lehetett. Becsülettel végigküzdöttem három háborut és kivettem részemet sok kalandból; mindezek után pedig csak oly szegény maradtam, mint addig voltam. Egy időben — emlékszem rá — ujra elfogott a vágy, hogy pap lehessek, de már késő lett volna, hogy akkor fogjak a tanuláshoz s különben is kezem nagyon be volt világi dolgokkal már szennyezve.

Beleunván a küzdelembe, visszamentem hegyi falucskámba s egy darabig ott is maradtam, de a semmittevésre is ráuntam s figyelmemet a bányamüvelés felé kezdtem forditani.

Ekkor történt, hogy mint életemnek delén álló férfi, megismerkedtem James Stricklanddal, kiről az volt megirva a sors könyvében, hogy elkisérjen engem a városba, melynek neve volt: a „*Világ-Szive.*“

II. FEJEZET.

Sennor Strikland.

Huszonkét évvel ezelőtt én, Ignatio, egy Tamaulipas államban fekvő Cumarvo nevü faluba látogattam el. Gyönyörü egy hely volt, fenyőerdőktől félig elrejtve a hegyek között. Egy barátom hivására, ki egyike volt a „Sziv-Rendje“-béli testvéreknek, mentem volt oda. Azt irta ugyanis, hogy egy szomszédságában lakó indiánnak van egy régi aztek irattekercse, melyet — képirással lévén tele irva — sem ő, sem senki más elolvasni nem tud.

Ez az irástekercs nemzedékeken át öröklődve, szállott az indiánra s az a monda volt róla elterjedve, hogy a hegyekben levő igen gazdag aranybányának hollétéről ad utbaigazitást, mely bányának fekvése teljességgel feledésbe ment, mióta elzárták bejáratát, hogy megmentsék Cortez kapzsiságától. Elzárták pedig elődömnek Guatemocnak rendeletére, akit a spanyolok öltek volt meg; legyen átkozott még a nevük is.

Már pedig Antonio, atyámnak barátja, engem megismertetett volt ennek a képirásnak titkával, mikor először bevezetett a „Sziv“-rendjének mysteriumaiba. Ez a titok is sirba fog szállani velem, mert nem hiszem, hogy mind ez óráig akadt volna kivülem más élő ember, ki ezt el tudná olvasni.

Az az indián nekem, mint a *Sziv Urának* akarta volt adni azt az irást s nem lévén más dolgom, azt tanulmányozandó utaztam én Cumarvoba. Ugy volt megirva a sors könyvében, hogy mint sok másban, ebben a dologban is nehézségekre bukkanjak, mert barátom házába való megérkezésem után azt kellett hallanom, hogy az indián valami betegségben hirtelen elhalt és fia — legalább is egy ideig — nem tudott rájönni, hogy hol lehet az irás elrejtve.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

„MARGIT“
GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételü vizek fölé emelik. Kitünő hatásu **a légutak s tüdő hurutus állapotainál, különösen szivós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Margit-viz“** megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni tőle **a gyomor és belek hurutos állapotainál,** főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képzelődött sav oka a rossz emésztésnek.

A húgysavas sók lerakodását akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá **a hólyag hurutos** bántalmainál, **a kő- és homokképződés eseteiben,** miért is **a budapesti és bécsi egyetem orvostanárai,** mint az **orvosvilág egyéb előkelőségei** a legszivesebben használják, előnyt adnak a **„Margit“**-forrásnak a hozzá hasonló összetételü gyógyvizek fölött.

Mint ivóviz

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borviz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

ÉDESKUTY L. ásványviznagykereskedés

cs. és kir. udvari szállitó BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

Boroszno gyógyitófürdő.

Zólyommegyében. Vasut-állomás. Posta és távirda.

Vadregényes fenyvesek közepette. Tiszta, ózondus levegő. Erdei sétautak. Magas forrásu vizvezeték. **A glaubersós** gyógyitóforrások kitünő hatásuak, heveny és idült **gyomor- és bélhurut, máj és hólyagbajoknál.**

Hidegvizgyógyitómód, masszás, villamozás, svéd torna, tej- és savókura, **Kneipp**-féle gyógyitómód. Meleg ásványviz és fenyőfürdők.

Klimatikus gyógyitóhely.

Állandó fürdőorvos. Gyógyszertár. Lawn-tennis, tekepálya, czigányzene.

Lakás: 8—16 korona egy szoba **heti bérlete** ágynemüvel együtt.

Étkezés: leves 20 fillér, főzelék, tészta 50 fil., sültek 80—100 fillér étlap szerint.

Bővebbet alulirt tulajdonosnál.

Rosenauer Lajos

Beszterczebányán.

Székelyföld leghatásosabb gyógyfürdője

„KOROND“

(Magyar Gleichenberg)

sóval telitett fenyves levegője, vásas szénsavas ivóvize, tejkurája, mely **vérszegénység, emésztési, légző és vizeleti szervek** bántalmaiban **influensa** utóbajainál biztos hatásu.

Szénsavas lobogó-, hideg- és meleg-sósfürdői csuz, köszvény, görvély, gümőkór és női bajokban.

Olcsó koszt és **szállás.**

Fürdő-orvos: Dr. Fialka Gusztáv

Budapest, Kerepesi-ut.

Prospektust **Gáspár Gyula** küld

Marosvásárhelyről,

miként **mintákat, erdélyi gyártmány uri gyapju ruhaszövetekből.**

HEYDEN TÁPANYAGA

(NÄHRSTOFF HEYDEN)

egy feltárt fehérnye, mely az emésztési szervektől **függetlenül** kiválóan táplál.

Előnyös erősítő és tápláló

gyengélkedők, gyermekek, szoptató nők, vérszegény, lábadozó és sovány egyének részére, valamint testi és szellemi kimerültségnél.

Étvágygerjesztő.

Kapható gyógyszertárak és gyógyárú-üzletekben.

— Heyden vegyészeti gyára Radebeul—Drezda.

TARCSA GYÓGYFÜRDŐ,

Vasvármegyében.

Glaubersó-tartalmu szénsavdus vasforrások.

A legujabb módszerek szerint berendezett pezsgő- és ásványviz, valamint vasláp-fürdők. Kellemes, hüvös égalj; a kényelem minden igényeinek megfelelő olcsó lakások, villamos világitás, két jó vendéglő, gyógyszertár, naponta kétszer zene, szép kirándulások. A női szervek bántalmai, sápkór, vérszegénység, továbbá a légzési és emésztési szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Évad május 20-tól szeptember 20-ig.

Az évad kezdetétől junius 15-ig és augusztus 15-től szeptember 20-ig tetemesen olcsóbb árak. Fölvilágositással szolgál és kivánatra prospektust küld a fürdőigazgatóság. Állandó fürdőorvos **dr. Rhorer Aladár** t. m. főorvos. Tarcsai Károlyforrás különösen, mint óvszer járvány esetén ivóvizül ajánlható. Megrendelések olyan városokból, hol külön raktár nem létezik, a fürdőigazgatósághoz Tarcsára intézendők. Posta- és távirda-állomás helyben. Vasuti állomás Felső-Eőr, a szombathely-pinkafői vonalon, honnan 30 percnyire (5·6 klmt.) fekvő fürdőbe a közlekedést kényelmes bér- és társaskocsik (omnibuszok) tartják fönn; egy négyüléses bérkocsi ára 4 korona 50 fillér, társaskocsin egy hely 80 fillér. Jegyek válthatók a vasuti kalauznál Szombathely és Felső-Eőr között.

Tavaszi és nyári idény 1900.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény **3.10** mtr. hosszu, teljes uri öltönyt (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak

frt **2.75, 3.70, 4.80** jó
„ **6.— és 6.90** jobb
„ **7.75** finom
„ **8.65** finomabb
„ **10.—** legfinomabb

valódi gyapju szövetből.

Egy szelvényt fekete szalon öltönyhöz **10** frt, valamint felöltőszöveteket, turista-lodeneket, legfinomabb kamgarnokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szolidságáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahü szállitásról biztositék **A magánfelek előnyei:** szöveteket **közvetlenül** fenti czégtől a **gyárhelyiségből** rendelni tetemesek.

Alapittatott 1848-ban. **Gröber Lajos** Alapittatott 1848-ban.

kosárfonodája Budapesten.

Raktárak: IV. ker. Kigyó-utcza 6 szám és IV. ker. Páris-bazár körudvar.

Mühelyek: VII. ker. Nefelejts-u. 28. szám és IV. ker. Koronaherczeg-u. 8. sz.

Saját gyártásu

kosár-butorok, kerti és **salon-székek, gyermek-kocsik**

egyszerü és legfinomabb kivitelben.

Képes árjegyzéket bérmentve küld

Iglófüred.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger szine felett, nagy kiterjedésü fenyvesek közepette, pompás sétányokkal. Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmaiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdőévad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóévadban tetemes árleengedés. Fürdőorvos **Dr. Neubauer Lajos.** Posta és távirda állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló, vagy Budapest-Ruttka-Igló. Prospektusokkal szolgál

a fürdőigazgatóság

Iglófüreden.

Különféle jó minőségü **gépkenőolajak.**

Első minőségü **rézgálicz.**

Kőszénkátrány.

Elszigetelő és **asphaltfedéllemez.**

Finom, fehér, hosszu szálú **raffiaháncs.**

Kötöző **juttafonal.**

Carbolineum.

Portland- és román-**cement.**

Nagy- és kismennyiségben legjutányosabb árban

kapható

Geréby Fülöp utódai **kereskedésében DEBRECZEN.**

Pável sósfürdő

Szlatina-Füred.

Máramarosmegyében a szigeti vasuti állomástól félóra járásnyira 250 méter magasan, szép vidék, ózondus, üde, pormentes hegyi levegő, teljes kényelemmel berendezve.

Természetes sósfürdő, hidegvizgyógymód

Inhalatorium

Reichenhalli mintára, süritett levegővel, fenyő-kivonattal és sóléből előállitott levegő-ködde l.

Idült orr, gége, légcső és hörghurutban szenvedők, asztmások, tüdő- és szivtágulatokkal szenvedők, szivbajosok és rekedten köhögők, valamint mindazon bántalmak gyógyulására, melyekben a sósfürdők, hideg gyógymód javalva van.

Fürdőévad május hó 15-től szeptember hó 15-ig.

Lakások 1 kor. 60 fillértől 3 koronáig. **Jó házi ellátás, olcsó árak.**

Sósfürdők 40 fillértől feljebb. **Állandó fürdőorvos**

Posta és távirdaállomás: Akna-Szlatina.

Ismertető leirást ingyen és bérmentve küld

a fürdő-igazgatóság.

Nyomatott a „Csokonai“ nyomdában, Debreczenben.